

ВІДГУК

офіційного опонента

доктора педагогічних наук, професора

Шехавцової Світлани Олександрівни

на дисертацію Юркової Альони Віталіївни

«Підготовка майбутніх хореографів у закладах вищої освіти країн Балтії»,

подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії

за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки»

галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Актуальність теми дисертації. Дисертаційна робота присвячена актуальній темі вивчення європейського досвіду професійної підготовки хореографів у закладах вищої освіти країн Балтії. На основі ґрунтового аналізу вітчизняного й зарубіжного досвіду в галузі хореографічної та хореографічно-педагогічної освіти авторкою було здійснено порівняльний аналіз професійної підготовки хореографів у закладах вищої освіти країн Балтії та України, що стало підґрунтям для розробки рекомендацій щодо імплементації європейського конструктивного досвіду в межах професійної підготовки хореографів у закладах вищої освіти України. Такий підхід здійснення наукового дослідження набув вагомості актуальності, з одного боку, країни Балтії, як і Україна, є пострадянськими країнами, тому мають збіжні історичні витоки, а з іншого – наразі країни Балтії входять до складу Євросоюзу, що набуває пріоритетності у вивченні їхнього досвіду в будь-якій сфері суспільної діяльності, зокрема в процесі професійної підготовки хореографів у закладах вищої освіти.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх новизна. Аналіз рукопису дисертації та змісту публікацій аспірантки, зокрема, текстів фахових статей, дають змогу дійти висновку щодо наукової обґрунтованості і вірогідності представлених результатів. Ґрунтовне вивчення А. Юрковою широкої джерельної бази, що охоплює більш ніж 400 найменувань, із них 182 іноземними мовами, опрацювання нормативно-правових та законодавчих

освітніх документів країн Балтії та України, зокрема Закону про культурні фонди Естонії, Положення про Латвійський національний культурний центр, загальної програми мистецької освіти Литви, стандартів освіти, інших документів. Вдалий вибір теми дисертації, опрацювання та обґрунтування понятійного апарату, кваліфіковано сформульовані мета, завдання та наукова новизна дослідження вказують на спроможність авторки до глибокого аналізу стану розробленості проблеми та розв'язання висунутих завдань.

Дисертаційне дослідження має класичну структуру і включає в себе анотації, вступ, два розділи, висновки, список використаних джерел та низку додатків. У першому розділі роботи докладно описано теоретичні основи підготовки майбутніх хореографів в закладах вищої освіти країн Балтії та в Україні, зокрема проаналізовано стан нормативно-правової бази хореографічно-педагогічної освіти, понятійно-категоріальний апарат дослідження та охарактеризовано розвиток вищої хореографічної освіти. Здійснено аналіз історії та становлення хореографії, розвитку професійної хореографічної освіти в країнах Балтії.

А. Юрковою здійснено якісний теоретичний аналіз та визначено історичні аспекти розвитку національної хореографічної культури країн Латвії, Литви та Естонії, походження народної хореографічної культури як окремої етнографічної групи, виявлено географічні та етнографічні чинники, які вплинули на формування культурних цінностей та розвиток професійної хореографічної освіти, охарактеризовано найважливіші аспекти заявленої теми дисертаційної роботи. Авторкою було розглянуто вимоги до професійної підготовки майбутнього вчителя хореографії у межах освітніх систем України та країн Балтії. Визначено, що майбутні вчителі хореографії повинні володіти знаннями про історію розвитку танцювального; творчість балетмейстерів, зокрема тих, які зробили внесок у розвиток хореографічної освіти, а також хореографії до балетних вистав; мають розуміти шляхи розвитку танцювальної драматургії балетів різних стильових напрямків; сучасні тенденції розвитку української та світової хореографії. Охарактеризовано

етапи розвитку хореографічного мистецтва та хореографічно-педагогічної освіти в країнах Балтії. В історичній еволюції естонського мистецтва хореографії та хореографічно-педагогічної освіти

У другому розділі роботи здійснено ретельний аналіз навчальних планів бакалаврських та магістерських програм у країнах Балтії, що дозволило авторці зробити вагомі висновки, що професійна хореографічна підготовка фахівців у закладах вищої освіти країн Балтії є невід'ємним структурним елементом неперервної хореографічної освіти, що забезпечує реалізацію різноманітних освітніх завдань і формується в освітній та мистецькій галузі ЗВО, закладів професійно-технічної освіти та закладів неформальної освіти, в яких створено сприятливе освітнє середовище для виховання творчих особистостей через профільну орієнтацію студентів та спеціальну підготовку до неперервної хореографічної освіти у кожному закладі.

Отже, запропоноване в дисертації вирішення проблеми вдосконалення професійної підготовки хореографів у закладах вищої освіти має безсумнівну наукову новизну, яка полягає у в тому, що *уперше* було визначено особливості професійної підготовки хореографів у закладах вищої освіти країн Балтії та здійснено компаративний аналіз вітчизняної та балтійської хореографічної і хореографічно-педагогічної освіти (нормативно-правового та законодавчого забезпечення, структурних компонентів хореографічної освіти, організації освітнього процесу та ін.), *окреслено* основні перспективні напрями використання досвіду країн Балтії у підготовці майбутніх хореографів в Україні (спрямування змісту загальної підготовки майбутніх хореографів на інтеграцію із освітніми компонентами фахового спрямування); *удосконалено* наукові положення щодо змісту професійної підготовки майбутніх хореографів в Україні; уточнено зміст понять «хореографічна освіта», «професійна майстерність хореографа», «хореографічно-педагогічна освіта», «професійна компетентність хореографа» та ін.; *подальшого розвитку* набули положення 3 щодо впливу європейських тенденцій на інноваційний розвиток хореографічної освіти України.

Практичне значення дослідження полягає у підготовці навчально-методичних рекомендацій «Професійна підготовка хореографів: порівняльні аспекти» та у встановленні можливості використання досвіду країн Балтії для вдосконалення професійної підготовки українських хореографів. Матеріали дослідження можуть бути використані для розробки освітньо-професійних та педагогічно-наукових міждисциплінарних програм, навчально-методичних комплексів, підручників, спецкурсів і спецсемінарів для підготовки майбутніх хореографів, удосконалення системи оцінювання та планування самостійної діяльності студентів. Результати дослідження будуть корисними для студентів, аспірантів і докторантів у підготовці та проведенні навчальних занять, а також для професійного розвитку та підвищення фахової компетентності хореографів.

Оцінка змісту й оформлення дисертації, її завершеність у цілому. Дисертаційній роботі А. Юркової, поданій на здобуття наукового ступеня доктора філософії, притаманні цілісність, методологічна обґрунтованість, практичне спрямування одержаних результатів з можливістю їх використання в реальному освітньому процесі професійної підготовки хореографів у закладах вищої освіти. Завершена дисертаційна робота свідчить про широку наукову й професійну ерудицію її авторки, а також досконале володіння сучасними методами наукового пошуку в галузі 01 Освіта/Педагогіка.

Оформлення дисертації відповідає вимогам наказу Міністерства освіти і науки України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження Вимог щодо оформлення дисертації» (zareєстрованого в Міністерстві юстиції України 03 лютого 2017 року за № 155/30023). Факти порушення академічної доброчесності в роботі не виявлені.

Повнота викладу результатів дослідження в наукових публікаціях, зарахованих за темою дисертації. За темою дисертаційного дослідження опубліковано 13 публікаціях (з них 11 – одноосібних), зокрема: 4 статті в наукових фахових виданнях України; 9 публікацій апробаційного характеру

(матеріали конференцій та інші видання). Наукові праці авторки з достатньою повнотою відображають основні положення й висновки дисертації.

Дискусійні положення та зауваження до дисертації.

Незважаючи на загальну позитивну оцінку дисертації хочемо зробити деякі зауваження та побажання, а саме:

1. У процесі аналізу історії та сучасного стану розвитку хореографічного мистецтва та хореографічно-педагогічної освіти в країнах Балтії (п.1.2) варто було б виокремити певні наукові напрями дослідження зазначеного феномену.

2. В обґрунтуванні актуальності наукової роботи авторка стверджує (стор. 26), що «мистецька освіта переживає наразі період оновлення, при цьому саме галузь вищої мистецької освіти поки що гальмує процес реформування», втім авторка не пояснює яким чином відбувається гальмування процесу реферування.

3. Вважаємо, що вивчення особливостей професійної підготовки майбутніх хореографів у країнах Балтії та України доцільно було б поглибити вивченням методичного забезпечення освітніх компонентів циклу професійної підготовки майбутніх фахівців в різних вітчизняних та зарубіжних ЗВО.

4. На нашу думку, підрозділ 2.1 поданої дисертації має дещо констатувально-описовий характер й потребує посилення його аналітичної складової.

5. Визнаючи логіку і глибину проведених теоретичних розвідок під час особливостей професійної підготовки майбутніх хореографів у країнах Балтії та України, що призвело до усвідомлення необхідності розглянути методологічні підходи до розвитку досліджуваного явища, раціонально було б серед підходів, що наводить дисертантка на с. 213–215, охарактеризувати також *холістичний*, який сприяє глибшому усвідомленню позицій цілісності Всесвіту хореографічної культури. Завдяки використанню цього підходу забезпечується виважена професійна підготовка майбутніх хореографів, коли

різні складники знаходяться в рівновазі, стимулюється емоційний, фізичний, естетичний і духовний особистісний розвиток фахівців.

Зазначені зауваження та побажання носять рекомендаційний характер та суттєво не впливають на якість виконання дисертаційного дослідження.

Висновок. Аналіз дисертаційної роботи, анотацій та опублікованих праць дає підстави для висновку про те, що дослідження А. В. Юркової «Підготовка майбутніх хореографів у закладах вищої освіти країн Балтії» є самостійним, завершеним дослідженням, яке має наукову новизну, теоретичне і практичне значення для педагогічної науки і практики. Вважаємо, що дисертація заслуговує на позитивну оцінку й відповідає вимогам до оформлення дисертації, затвердженим Наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 № 40 (із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки України № 759 від 31.05.2019) та пп. 6, 7 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (із змінами, внесеними згідно з Постановами КМУ № 341 від 21.03.2022, № 502 від 19.05.2023), а її авторка Юркова Альона Віталіївна заслуговує присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки, галузь знань 01 Освіта/Педагогіка.

Офіційний опонент

доктор педагогічних наук, професор
кафедри романо-германської філології
Державний заклад «Луганський національний
університет імені Тараса Шевченка»

С.О. Шехавцова
С.О. Шехавцова

Підпис *Шехавцової С.О.*
Засвідчую
Начальник відділу кадрів *Юрченко Віта Миколайович*
ДЗ "Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка"

